

NABIJE PROFESSIONALS

Lesplan voor MBO-studenten binnen de opleidingen
Maatschappelijke Zorg, VIG en verpleegkunde

INLEIDING

Dit lesplan is ontwikkeld voor MBO-studenten binnen de opleidingen Maatschappelijke Zorg, VIG en verpleegkunde en is onderdeel van het onderzoek “Kwetsbaarheid en Kracht in gezinnen met een zorgintensief kind”, uitgevoerd door de Universiteit voor Humanistiek tussen 2021 en 2024.

De gezinnen die in dit onderzoek centraal staan hebben allen een kind met een (zeer) ernstige verstandelijke en/of meervoudige beperking. Sommige van deze kinderen wonen thuis, anderen in een woonvorm, sommigen gaan naar een logeerhuis of dagbesteding. Vaak vindt een deel van de zorg ook thuis plaats, via professionals die betaald worden vanuit PGB-gelden of bijvoorbeeld ambulante hulpverlening vanuit een organisatie. In dit onderzoek is gekeken naar hoe een goede balans kan worden gevonden in complexe, alledaagse gezinslevens door afstemming en samenwerking tussen gezinnen en (zorg)professionals.

Met dit lesplan willen we toekomstige zorgprofessionals inspireren in, en laten reflecteren op, hun rol ten opzichte van de gezinnen waarmee zij gaan werken, of dit nu thuis is of in een instelling.

WERKWIJZE

De video Nabije professionals (link) staat in deze lesbrieft centraal. Hierin vertellen twee ouders van een zorgintensief kind en hun formele en informele zorgnetwerk hoe zij met de zorg en elkaar omgaan. Daarbij wordt ingegaan op drie thema's:

- Vervagende grenzen
- Onvoorziene verrijking
- Lastige gespreksonderwerpen

Rondom deze video hebben we aantal werkvormen ontwikkeld. Deze kunnen zowel samen als los van elkaar worden gebruikt en laten ruimte voor eigen invulling door de docent/trainer. Zie het als bouwstenen waarmee de eigen les kan worden opgebouwd en vormgegeven.

Voor elke les geldt een belangrijk uitgangspunt: nabijheid in zorgverleningsrelaties kan ingezet worden als iets dat positief verschil maakt. Zeker ook als je je als zorgprofessional bewust blijft van de uitdagingen voor alle betrokkenen.

LEERDOELEN

Met behulp van dit lesplan:

- Reflecteren studenten op hun rol als (toekomstige) zorgprofessional ten opzichte van gezinnen met een zorgintensief kind;
- Leren studenten hoe professionele nabijheid eruit kan zien;
- Denken studenten na over de voor en nadelen van professionele nabijheid voor alle betrokkenen;
- Formuleren studenten een aantal inspirerende ideeën met betrekking tot professionele nabijheid en hoe zij die willen meenemen in hun werk als zorgprofessional.

BOUWSTENEN VAN DIT LESPLAN

1. Video Nabije professionals
2. Afstandsbediening
3. Gespreksstarters
4. Reflectiestarters

BOUWSTEEN 1 - VIDEO NABIJE PROFESSIONALS

De link naar de video “nabije professionals” vindt u hier. De video duurt 8 minuten.

BOUWSTEEN 2 - AFSTANDSBEDIENING

Werkvorm	klassikaal of in kleine groepen
Duur	20-30 minuten
Aansluitend bij leerdoel	• Leren studenten hoe professionele nabijheid eruit kan zien • Reflecteren studenten op hun rol als zorgprofessional ten opzichte van gezinnen met een zorgintensief kind
Benodigdheden	device om video op af te spelen en manier om video te laten pauzeren door studenten

Bij deze opdracht, gebaseerd op de VACT-methode van prof. E. Broekaert en collega's, kijken de studenten naar de video. De leerlingen krijgen om de buurt de "afstandsbediening". Wanneer zij deze hebben is het aan hen om de video te pauzeren op het moment dat een uitspraak uit de video iets in hen losmaakt. Bijvoorbeeld wanneer zij twijfelen, ze iets zien waar ze nog niet eerder over hebben nagedacht, iets niet begrijpen, of het juist ergens mee eens zijn etc.

Op het moment dat de video wordt gepauzeerd legt de student uit waarom die op pauze heeft gedrukt. De docent en andere studenten kunnen hierop reageren door meer vragen te stellen of te vertellen wat dit fragment met hen doet.

Vragen die hierbij kunnen helpen zijn bijvoorbeeld:

- Hoe zou jij in deze situatie handelen?
- Hoe zou dit voor de ouders/broers/zussen/kind/zorgprofessional zijn?
- Waarom denk je dat degene in de video dit zegt?
- Heb je hier zelf ervaring mee?
-

BOUWSTEEN 3 - GESPREKSSTARTERS

Werkvorm	individueel of kleine groepen (optie 1) klassikaal (optie 2)
Duur	Naar eigen inzicht
Aansluitend bij leerdoel	• Reflecteren studenten op hun rol als zorgprofessional ten opzichte van gezinnen met een zorgintensief kind • Denken studenten na over de voor en nadelen van professionele nabijheid voor alle betrokkenen
Benodigdheden	device om video op af te spelen

OPTIE 1

U kunt de leerlingen naar aanleiding van de video zelf vragen laten formuleren. Wat zouden zij op basis van de video willen vragen aan hun docent en of klasgenoten? U kunt hen deze vragen laten noteren en vervolgens aan elkaar laten stellen.

OPTIE 2

U kunt voor het voeren van het gesprek ook gebruik maken van onderstaande voorbeeldvragen. Deze kunnen u en ook studenten natuurlijk zelf aanvullen.

Voorbeeldvragen:

- Wat heeft je in deze video verrast?
- Heb je herkenbare situaties gehoord?
- Heb jij wel eens nagedacht over nabijheid in je toekomstige werk?
- Hoe denk jij over grenzen die in de loop van de tijd vervagen? Hoe zou jij daarmee omgaan?
- Welke voordelen van nabijheid heb je gehoord?
- Op welke manier kan nabijheid ook complexiteit opleveren?
- Op welke manieren hebben cliënten of hun familieleden waarmee je hebt gewerkt jouw leven onverwacht verrijkt?
- Welke onderwerpen vind jij lastig bespreekbaar en waarom?
Ook kun je bij elke vraag een perspectief toevoegen; hoe zou dit zijn voor de broers / zusjes / ouders / cliënt / opa's en oma's etc.

BOUWSTEEN 4 - REFLECTIESTARTERS

Werkvorm	individueel (optie 1) klassikaal (optie 2) kleine groepen (optie 3)
Duur	Naar eigen inzicht
Aansluitend bij leerdoel	• Reflecteren studenten op hun rol als zorgprofessional ten opzichte van gezinnen met een zorgintensief kind • Denken studenten na over de voor en nadelen van professionele nabijheid voor alle betrokkenen • Formuleren studenten een aantal inspirerende ideeën met betrekking tot professionele nabijheid en hoe zij die willen meenemen in hun werk als zorgprofessional
Benodigdheden	device om video op af te spelen

OPTIE 1

Studenten beantwoorden individueel reflectievragen naar aanleiding van de video.

Voorbeeldvragen:

- Wat valt jou het meest op bij het thema – onvoorziene verrijking – en waarom?
- Wat valt jou het meest op bij het thema – vervagende grenzen – en waarom?
- Wat valt jou het meest op bij het thema – lastige gespreksonderwerpen – en waarom?
- Op welke manieren draag jij nu al bij aan nabijheid in de zorg?
- Welke lastige momenten die te maken hebben met nabijheid heb je meegemaakt? Hoe ben je daarmee omgegaan?
- Als jij je als nabije professional opstelt, wat doet dit dan met jou? En wat zou dit met een gezin kunnen doen?
- Wat zie jij als grootste sociale winst van het werken als nabije professional?
- Op welke 3 manieren zou jij meer nabijheid kunnen toevoegen in je werk?
- Wat neem jij mee als belangrijkste boodschap uit deze video en waarom?

OPTIE 2

Leerlingen bespreken in tweetallen reflectievragen naar aanleiding van de video. Hiervoor kunt u de voorbeeldvragen van optie 1 gebruiken.

OPTIE 3

Leerlingen bespreken in kleine groepjes en/of plenair een situatie die ze hebben meegemaakt op bijvoorbeeld stage waarbij ze worstelden met nabijheid bij hun cliënt en/of diens familieleden. Ze denken daarbij na over 4 vragen:

- Wat maakte dat nabijheid op dat moment lastig was?
- Hoe hebben zij hen gehandeld?
- Hoe was dat voor hen?
- Hoe was dat wellicht voor de betrokkenen?

Laat elk groepje 1 casus kiezen. Hoe zouden zij, met de ideeën van de video in hun achterhoofd, nu met de situatie omgaan?

Dit lesplan en de video zijn ontwikkeld als onderdeel van het onderzoeksproject - Kwetsbaarheid en Kracht in gezinnen met een zorgintensief kind- dat is uitgevoerd door de Universiteit voor Humanistiek.

Onderzoeksteam:
Annelies Voogdt
Gustaaf Bos
Alistair Niemeijer

Video editor:
Peter Horwitz

Met speciale dank aan:
Rogier, Marleen, Willem, Teun en hun zorgnetwerk
Jolieke van Dalfsen (Menso Alting)
Sofie Sergeant(hogeschool Utrecht)